

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Приложение №1

ТЕМА 1: „ОЦЕНЯВАНЕ НА СОБСТВЕНИЯ ПОТЕНЦИАЛ И ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ПРИОРИТЕТИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНАТА“

1. Местни модели за икономическо развитие

Местните модели за икономическо и общностно развитие имат за задача да насърчават съвместни и интегрирани подходи за извършване на цялостни подобрения на физическата и социалната среда. За разлика от традиционните подходи за предоставяне на подкрепа „от горе надолу“, тези модели за развитие използват вътрешни ресурси и намират местни решения за идентифициране и предоставяне на ресурси на цялата общност в съответствие с нейните нужди и приоритети. Те са особено полезни за хора, които живеят в райони с по-ниски доходи и трябва да се справят със сложни проблеми, като оцеляване на бизнеса, създаване на работни места, изграждане на качествена социална и здравна инфраструктура на достъпни цени.

Местната администрация (на ниво община или кметство) не само играе съществена роля в прякото подпомагане на местното икономическо развитие чрез реализацията на проекти (напр. за развитие на физическата инфраструктура), но има поне още толкова жизненоважна роля в създаването на благоприятна среда за местния бизнес и за поддържането на поминъка на местните жители. Например, гарантиране, че основната инфраструктура (напр. пътна мрежа, достъп до вода и електричество, здравни и образователни услуги) е в добро качество и е достъпна за всички, че е относително лесно да се започне и да се прави бизнес, че спазването на местните наредби е лесно и не се създават излишни затруднения.

2. Сценарии за местно икономическо развитие

1) Първият сценарий се нарича „развитие от горе надолу“

Главното действащо при първия сценарий е държавата, вземаща решения и разпределяща ресурси отгоре надолу – от централното правителство през областните администрации и местните власти. В този сценарий местните заинтересовани страни (хората, бизнеса и общините/кметствата) чакат решения, както и финансиране, идващи отгоре, защото вярват, че държавата е основно отговорна за всичко или защото само тя има властта да реши всички наболели въпроси. Това отношение често се среща в общества с централизирани управленски системи – не е валидно само за държави с авторитарни режими, но и в силно социални държави. Този сценарий обикновено е

www.eufunds.bg

Този документ е създаден съгласно Административен договор № BG05SFOP001-2.015-0001-S02, проект „Повишаване на знанията, уменията и квалификацията на общинските служители, за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

придружен от висока степен на зависимост и произволни мерки. Този модел престава да работи, когато държавата изпадне в политическа или икономическа криза.

2) Вторият сценарий се нарича „развитие отвън“

Вторият сценарий често следва като резултат от неуспеха на първия вариант. Общото между тях е, че местните заинтересовани страни вярват, че не могат да направят нищо сами. Следователно, са необходими външни „инвеститори“, които да внесат необходимите ресурси, особено пари. Във всички части на така наречения „недоразвит“ свят всички отчаяно търсят инвеститори. Чудят се къде живеят тези странни животни и как да ги привлекат. В резултат на това, е налице катастрофална конкуренция между общности, региони и държави, където само инвеститорът печели от неизбежния дъмпингов процес с ниски заплати, субсидирани цени на имотите, данъчни облекчения и т.н. Освен това, общностите, които се стараят усилено, понякога изразходват последните си налични ресурси за реализацията на съмнителни инфраструктурни проекти, които трябва да привлекат инвеститори за изграждането на голф игрища, луксозни хотели и конферентни центрове, индустриални зони и бизнес паркове. Както във всяко едно друго състезание, победителите винаги са малко, но щастливи, а мнозинството губи. Дори в случай на успех на инвестицията, целите на инвеститора може да не са същите като тези на местната общност. Финансовите инвестиции днес са силно динамични и гъвкави, така че лесно могат да се преместят от едно място на друго, ако намерят по-добри условия или ако плановете на инвеститора са се променили.

3) Третият сценарий се нарича „да изчакаме и да видим“

Местните заинтересовани страни остават повече или по-малко пасивни в очакване на това нещата да се случат от самосебе си. Някои може да гледат на тази ситуация като на процес на естествен подбор, в който силните печелят, а слабите губят. Други може да са се оттеглили от търсенето на решения в резултат на неуспехите на първия и втория сценарий. Традиционното „решение“ за гражданите при този модел е миграцията. Всъщност, това е най-популярният вариант, въпреки че става все по-трудно да се намерят места, където може да се отиде по икономически причини, защото островите на просперитета в страната или в чужбина стават все по-малко и по-малко.

4) Четвъртият сценарий „развитие отвътре“

Тъй като първият сценарий е силно доминиран от държавата, вторият – от частните инвеститори, а третият – от фатализъм, в четвъртия сценарий местните заинтересовани страни, самите жители на общината, играят главната роля. Всъщност, те са в основата на местното икономическо развитие. То започва едва тогава, когато хората,

www.eufunds.bg

Този документ е създаден съгласно Административен договор № BG05SFOP001-2.015-0001-С02, проект „Повишаване на знанията, уменията и квалификацията на общинските служители, за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

които не искат да напуснат домовете си осъзнаят, че нито държавата, нито пазарната икономика обслужват напълно техните нужди или решават проблемите им.

3. Основна цел на местните власти е повишаване на качеството на живот на жителите на българските общини

Основните фактори, свързани с повишаването на качеството на живот, са следните:

1. Финансово и материално благополучие
2. Заетост (производствена или основна дейност)
3. Здраве
4. Образование
5. Отдых и социални дейности (вкл. култура, туризъм; баланс между работа и свободно време)
6. Икономическа и физическа сигурност
7. Управление на обществените активи (вкл. обществени услуги и гражданско участие) и основни човешки права
8. Природна и жизнена среда (вкл. чиста околна среда и инфраструктура)

Следователно, за всеки от горните фактори общината следва да установи изходното състояние, да набележи цели с конкретни количествено определени индикатори и да проследи прогреса във времето на база на конкретни реализирани политики.

4. Интелигентни общини

Интелигентните общини са такива, които използват информационни и комуникационни технологии за повишаване на качеството и ефективността на предоставяните услуги, като енергия, транспорт и комунални услуги, за да се намали потреблението на ресурси, загубите и общите разходи. Основната цел на интелигентната община е да подобри качеството на живот на своите граждани чрез интелигентни технологии. Затова, всички умни общини се опитват да постигнат три основни цели:

- **Икономическа устойчивост**, т.е. динамична, продуктивна община, предоставяща многобройни бизнес възможности, генериращи стойност. Това изисква висока производителност на труда и богати населени места, предоставящи добре финансирани обществени услуги. Общините трябва да предоставят на гражданите капацитет да

www.eufunds.bg

Този документ е създаден съгласно Административен договор № BG05SFOP001-2.015-0001-S02, проект „Повишаване на знанията, уменията и квалификацията на общинските служители, за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

развиват своя икономически потенциал и да привличат бизнес и капитал. В кризата, причинена от Ковид-19, икономическата устойчивост на общините е в центъра на вниманието. Кризата разкри значителни слабости във финансовите модели и стратегиите за планиране на публичните органи при предоставянето на услуги и при инвестициите им в инфраструктура. Тяхната финансова устойчивост сега зависи и от нови финансови модели, както и от по-ефективни и по-добре интегрирани услуги и инфраструктури.

- **Социалната устойчивост** цели да повиши привлекателността на общината за хората, бизнеса и капитала и е тясно свързана с качеството на живот, бизнес възможностите, сигурността и стабилността, които са гарантирани от публичните власти.

- **Устойчивост на околната среда и климата** от гледна точка на предизвикателствата за общините, породени от населените места в тях или причинени от метеорологични или геоложки събития. За да се намали въздействието на населените места върху ресурсите на околната среда, е важно да се насърчава ефективното и интелигентно внедряване на технологии и да се интегрират инфраструктурите. Този процес може да се развие по такъв начин, че да повиши устойчивостта на града към екологични и климатични сътресения чрез адаптация

Тези три стълба имат един общ знаменател – **ефективността**, а именно **необходимостта да се постигне повече и по-добро с по-малко ресурси**. Ефективността трябва също да бъде постигната по начин, който носи ползи и възможности на гражданите, като прави общината по-динамична и ангажирана. Именно ефективността изисква всяка община сама за себе си да приоритизира и избере насоките, в които ще се фокусира при трансформацията към интелигентна екосистема.

Смарт сектори за развитие на общините:

1. **Смарт транспорт** – платено паркиране, управление на градския транспорт, управление на автопарка

2. **Смарт ВиК и управление на отпадъците** – GIS/CAD/Cam и IoT решения, интелигентни системи за сметосъбиране

3. **Смарт строителство** – интелигентни сгради, изготвяне на инфраструктурни проекти, статичен и динамичен анализ на конструкции, оценка на състоянието на съществуващи конструкции, ремонт и усиляване на съществуващи конструкции, системи за сграден мениджмънт, вкл. смарт видеонаблюдение и т.н.

4. **Смарт енергия** – интелигентни системи за осветление, информационни продукти и бази данни, енергийни одити, консултации по енергийна ефективност, енергийни спестявания, консултации по енергиен мениджмънт

www.eufunds.bg

Този документ е създаден съгласно Административен договор № BG05SFOP001-2.015-0001-S02, проект „Повишаване на знанията, уменията и квалификацията на общинските служители, за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

5. **Смарт сигурност** – анализи и оценка на риска от бедствия и сигурност
6. **Смарт образование** – информационни продукти и бази данни
7. **Смарт здравеопазване** – информационни продукти и бази данни, в т.ч. платформи за телемедицина и телемониторинг
8. **Смарт управление** – GIS/CAD/Cam и IoT решения, изграждане и поддържане на информационни фондове, мрежи и системи, проучвателна и консултантска дейност

Допълнителна информация:

- **Градове на бъдещето**

<https://gate-ai.eu/bg/research/%d0%b1%d1%8a%d0%b4%d0%b5%d1%89%d0%b8-%d0%b3%d1%80%d0%b0%d0%b4%d0%be%d0%b2%d0%b5/>

- **Градове (Политика на ЕС за градската среда | Действия на ЕС за градовете и адаптирането им към изменението на климата | Енергийно ефективни сгради) – Европейската комисия**

https://commission.europa.eu/energy-climate-change-environment/topics/cities_bg

- **Цифров преход**

https://reform-support.ec.europa.eu/what-we-do/digital-transition_bg

- **Цифровото десетилетие на Европа: цели в областта на цифровите технологии за 2030 г.**

https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/europes-digital-decade-digital-targets-2030_bg

www.eufunds.bg

Този документ е създаден съгласно Административен договор № BG05SFOP001-2.015-0001-S02, проект „Повишаване на знанията, уменията и квалификацията на общинските служители, за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.